

2024 M.

AUDITO PASLAUGŲ TEIKIMO VIEŠOJO INTERESO ĮMONĖMS RINKOS APŽVALGA

Parengta pagal Audito reglamento 27 straipsnį, CEAOB, ESMA, EBI, EIOPA bei Europos Komisijai pateiktos ataskaitos dėl teisės aktų nustatyto audito paslaugų teikimo viešojo intereso įmonėms rinkos pokyčių duomenis

**AUDITO, APSKAITOS, TURTO VERTINIMO
IR NEMOKUMO VALDYMO TARNYBA**
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Rinktinės g. 48A, 09318 Vilnius, Lietuva.
Tel. (8 5) 212 5464
www.avnt.lt

Santrumpos

AVNT – Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Audito įstatymas – Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymas.

Audito reglamentas – 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 537/2014 dėl konkrečių viešojo intereso įmonių teisės aktų nustatyto audito reikalavimų, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2005/909/EB.

CEAOB – Europos audito priežiūros įstaigų komitetas.

ESMA – Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija.

EBI – Europos bankininkystės institucija.

EIOPA – Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija.

EKT – Europos konkurencijos tinklas.

LAR – Lietuvos auditorių rūmai.

VII – viešojo intereso įmonė.

VIIAI – viešojo intereso įmonių audito įmonė.

Bendra informacija

AVNT, įgyvendindama Audito įstatymo nuostatas, vykdo auditorių ir audito įmonių viešosios priežiūros Lietuvoje funkciją, kuria siekiama užtikrinti finansinių (metinių ir tarpinių) ataskaitų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų vartotojų pasitikėjimą audituotomis finansinėmis ataskaitomis ir auditoriaus profesija.

Vadovaudamasi [Audito reglamento](#) 27 straipsniu, bent kas trejus metus kiekviena kompetentinga institucija ir EKT parengia ir CEAOB, ESMA, EBI, EIOPA bei Europos Komisijai teikia ataskaitą dėl teisės aktų nustatyto audito paslaugų teikimo VII rinkos pokyčių.

Pagal šias ataskaitas CEAOB rengs bendrą Europos Komisijos ataskaitą apie pokyčius ES lygiu ir teks Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Centriniam Bankui ir Europos sisteminės rizikos valdybai. Tai bus ketvirtoji ataskaita, parengta pagal Audito reglamento 27 straipsnį. [Pirmojoje](#) rinkos stebėsenos ataskaitoje buvo aptarti 2014–2015 m. pokyčiai, [antrojoje](#) – 2016–2018 m. pokyčiai, o [trečiojoje](#) – 2019–2021 m. pokyčiai.

Bendroje ataskaitoje vertinami teisės aktų nustatyto audito, atliekamo VII, ES rinkos pokyčiai, daugiausia dėmesio skiriant:

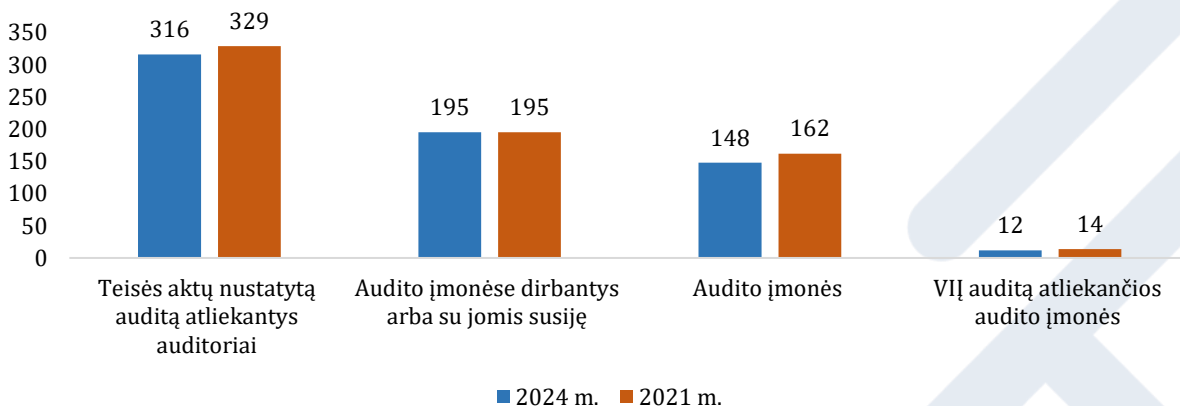
- rinkos koncentracijai,
- rizikai, kuri atsiranda dėl audito kokybės trūkumų, ir
- audito komitetų veiklos rezultatams.

Ši apžvalga parengta 2024 m. ataskaitos dėl teisės aktų nustatyto audito paslaugų teikimo VII rinkos pokyčių Lietuvoje, kurią parengė AVNT kartu su LAR, pagrindu.

Rinkos apžvalga

Lietuvos auditorių, įtrauktų į Auditorių sąrašą, 2024 m. pabaigoje buvo 316, Audito įmonių sąrašė buvo įrašytos 148 audito įmonės.

Auditoriai ir audito įmonės 2021–2024 m.

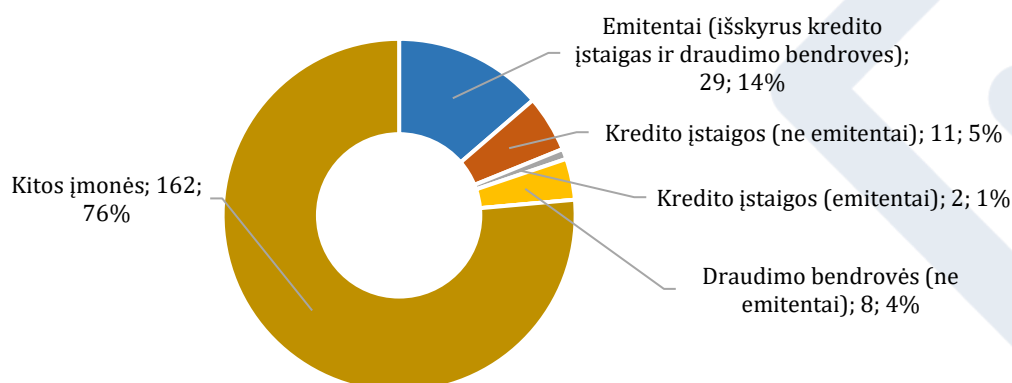

Palyginti su Europos Komisijai teiktais 2021 m. pabaigos duomenimis, matyti, kad auditorių skaičius sumažėjo 4%, o audito įmonių – 9%. Audito įmonėse dirbančių ir su jomis susijusių teisės aktų nustatytą auditą atliekančių auditorių (partnerių ar kt.) skaičius nepakito (195 auditoriai).

VIĮ finansinių ataskaitų auditą 2024 m. atliko 12 audito įmonių, t. y. 8,1% visų registruotų audito įmonių (2021 m. ši dalis buvo 8,6%).

2024 m. gruodžio 31 d. VIĮ sąvokos apibrėžimą atitiko 212 įmonių (2021 m. gruodžio 31 d. – 168 įmonės), iš kurių didžiąją dalį (76%) sudarė kitos įmonės, kurios pačios šalies sprendimu yra priskiriamos VIĮ dėl jų verslo pobūdžio, dydžio arba jų darbuotojų skaičiaus ir kt. Įmonės, kurių perleidžiamais vertybiniais popieriais leidžiama prekiauti bet kurios kitos valstybės narės reguliuojamoje rinkoje (toliau – emitentai), sudarė 15%, kredito įstaigos (ne emitentai) – 5%, draudimo bendrovės (ne emitentai) – 4% VIĮ įmonių Lietuvoje.

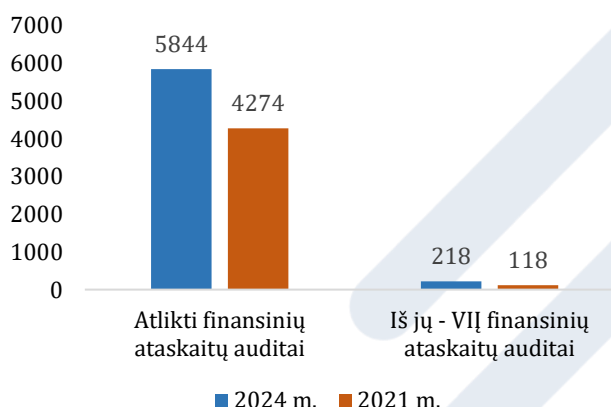
Viešojo intereso įmonės 2024 m. gruodžio 31 d.

Atlikti finansinių ataskaitų auditai 2021–2024 m.

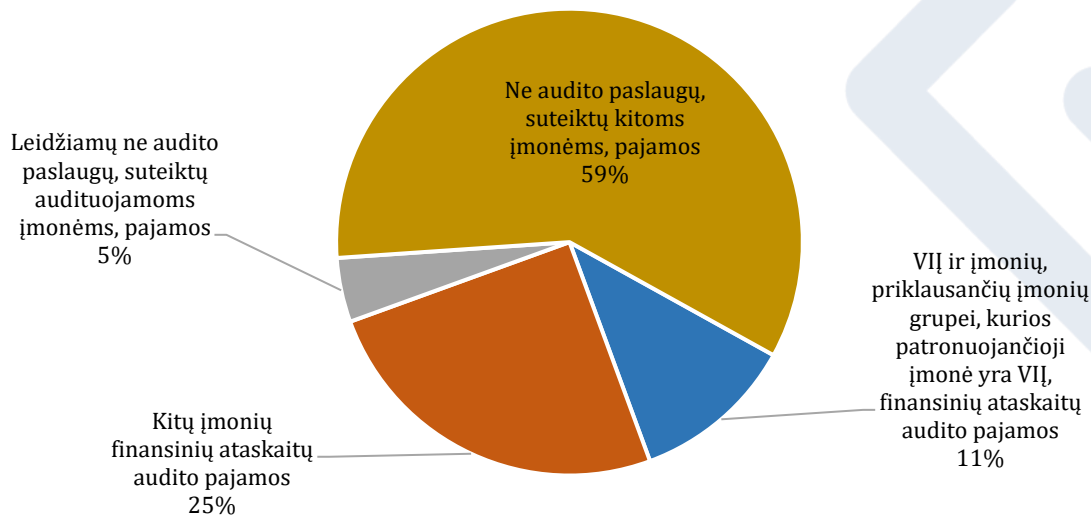
Per 2024 m. atlikti 5 844 finansinių ataskaitų auditai, iš kurių – 218 VIĮ finansinių ataskaitų auditai (3,7% visų atliktų finansinių ataskaitų auditų).

Tiek atliktų finansinių ataskaitų auditų skaičius, tiek VIĮ finansinių ataskaitų auditų dalis juose 2024 m. padidėjo – 2021 m. atlikti 4 274 finansinių ataskaitų auditai, iš kurių – 118 VIĮ finansinių ataskaitų auditai (2,8% visų atliktų finansinių ataskaitų auditų).

Per 2024 m. VII finansinių ataskaitų auditus atlikusios audito įmonės gavo apie 89,5 mln. Eur pajamų (2021 m. – 84,95 mln. Eur). Pajamos iš VII ir įmonių, priklausančių įmonių grupei, kurios patronuojančioji įmonė yra VII, metinių finansinių ataskaitų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų teisės aktų nustatyto audito sudarė 11% (10,15 mln. Eur) VIIAĮ pajamų 2024 m., kitų įmonių metinių finansinių ataskaitų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų teisės aktų nustatyto audito pajamos – 25% (22,45 mln. Eur). Leidžiamų ne audito paslaugų, suteiktų įmonėms, kurių auditą atlieka teisės aktų nustatyta auditą atliekantis auditorius arba audito įmonė (toliau – audituojamos įmonės), pajamos sudarė 5% (3,99 mln. Eur) 2024 m. VIIAĮ gautų pajamų, bet visgi didžioji dalis (59%, 52,95 mln. Eur) 2024 m. VIIAĮ pajamų gauta iš ne audito paslaugų, suteiktų kitoms, ne audituojamoms įmonėms.

2024 m. VIIAĮ gautos pajamos

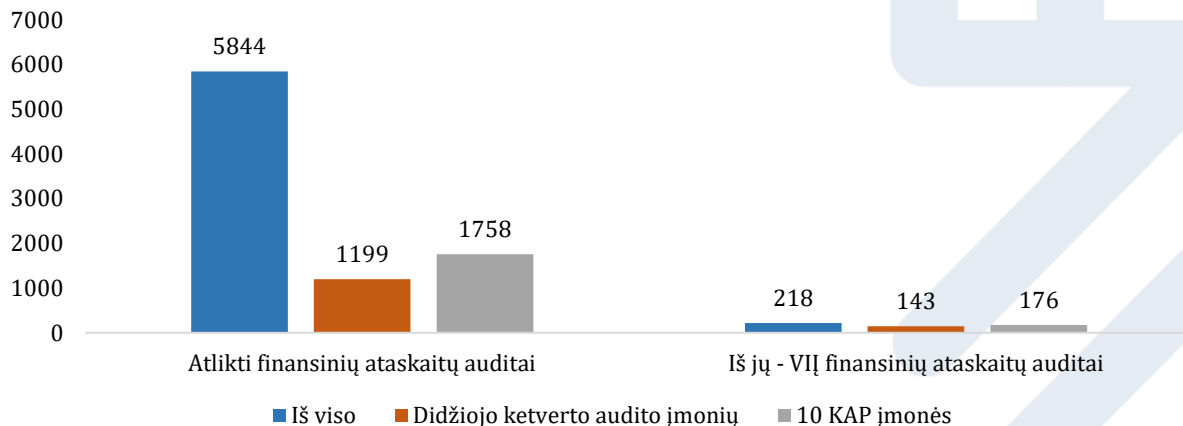

Rinkos koncentracija

Vertinant rinkos dalį tarp didžiųjų rinkos dalyvių ir likusiųjų, matyti, kad didžiojo ketverto audito įmonės (UAB „Ernst & Young Baltic“, „KPMG Baltics“, UAB, UAB „Deloitte Lietuva“ ir UAB „PricewaterhouseCoopers“) atliko 20,5% visų finansinių ataskaitų auditų. 10 pagrindinių audito įmonių¹ (toliau – 10 KAP įmonės) 2024 m. atliko 30,1% finansinių ataskaitų auditų.

¹ Didžiausios audito įmonės ES, kurias nustatė CEAOB remdamasis 2021 m. atliktu tyrimu – „Baker Tilly“, BDO, „Deloitte“, EY, „Grant Thornton“, KPMG, „Mazars“, „Nexia“, RSM ir „PwC“.

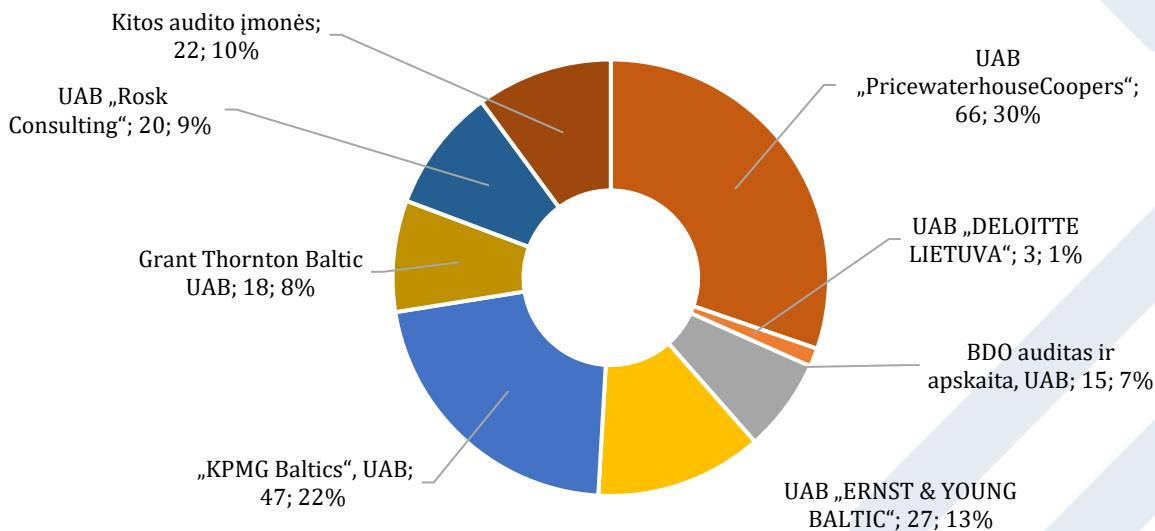
Rinkos dalis pagal atliktų finansinių ataskaitų auditų skaičių 2024 m.

VIĮ audito rinkoje didžiojo ketverto audito įmonių rinkos dalis didesnė – 2024 m. jos atliko 65,6% VIĮ finansinių ataskaitų auditų, 10 KAP įmonės² – 80,7% VIĮ finansinių ataskaitų auditų.

2024 m. atliktų VIĮ finansinių ataskaitų auditų pasiskirstymas pagal juos atlikusias audito įmones pateikiamas grafike:

2024 m. atlikti VIĮ finansinių ataskaitų auditai

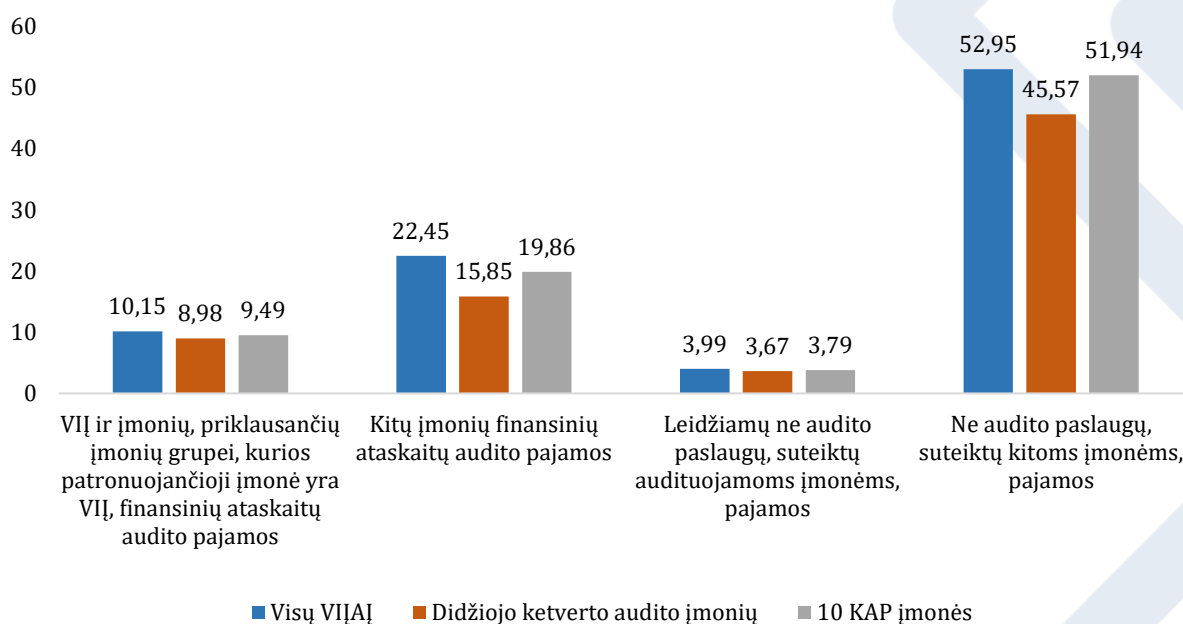
² Lietuvoje VIĮ finansinių ataskaitų auditus atliko 6 iš 10 KAP įmonių.

2024 m. daugiausiai VII finansinių ataskaitų auditų atliko UAB „PricewaterhouseCoopers“ (30%), „KPMG Baltics“, UAB, (22%) ir UAB „Ernst & Young Baltic“ (13%). 9% VII finansinių ataskaitų auditų 2024 m. atliko UAB „Rosk Consulting“, kuri nepriklauso nei didžiojo ketverto audito įmonėms, nei 10 KAP įmonėms, „Grant Thornton Baltic“, UAB, – 8 %, o „BDO auditas ir apskaita“, UAB, – 7% VII finansinių ataskaitų auditų.

Lyginant VII finansinių ataskaitų audito rinkos dalį tarp didžiųjų rinkos dalyvių ir likusiųjų 2021 m. matyti, kad didžiojo ketverto audito įmonių atliktų VII finansinių ataskaitų auditų dalis 2024 m. išliko panaši kaip ir 2021 m., kai šios audito įmonės atliko 65,3% visų VII finansinių ataskaitų auditų, o 10 KAP įmonių VII finansinių ataskaitų audito rinkos dalis išaugo 2% (2021 m. šios audito įmonės atliko 78,8 proc. visų VII finansinių ataskaitų auditų).

Iš 2024 m. VIIAĮ įmonių gautų 89,5 mln. Eur pajamų, didžiojo ketverto audito įmonių gautos pajamos sudarė beveik 83% (74,1 mln. Eur), o 10 KAP įmonių – 95% (85,1 mln. Eur).

VIIAĮ gautos pajamos 2024 m., mln. Eur

Pajamų struktūra tiek tarp didžiojo ketverto audito įmonių, tiek tarp 10 KAP įmonių 2024 m. buvo panaši – daugiau nei pusę gautų pajamų sudarė ne iš audito paslaugų, suteiktų ne audituojamoms įmonėms, gautos pajamos (didžiojo ketverto audito įmonėse – 61,5%, 10 KAP įmonėse – 61%). Finansinių ataskaitų audito pajamos didžiojo ketverto audito įmonėse 2024 m. sudarė 33,5%, 10 KAP įmonėse – 34,5% visų gautų pajamų.

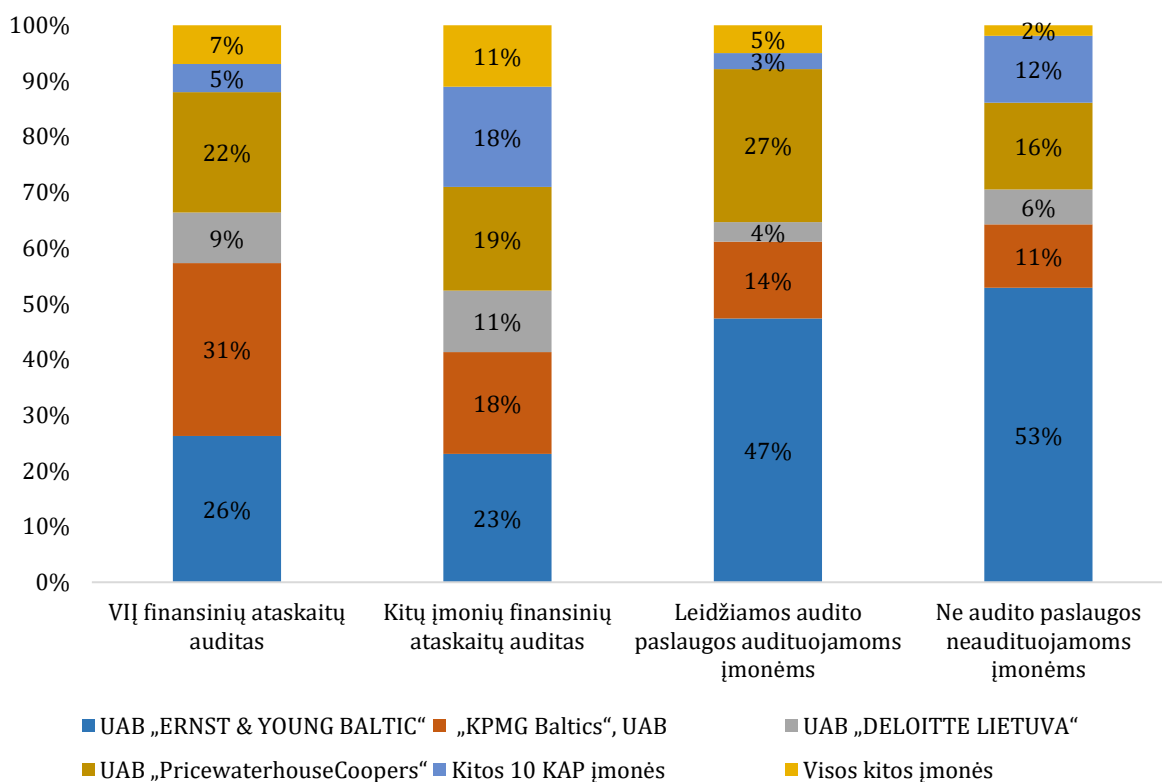
Iš VII ir įmonių, priklausančių įmonių grupei, kurios patronuojančioji įmonė yra VII, metinių finansinių ataskaitų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų audito didžiojo ketverto audito įmonės

2024 m. gavo 12% (8,98 mln. Eur) savo pajamų, iš kitų įmonių metinių finansinių ataskaitų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų – 21% (15,85 mln. Eur) savo pajamų. Leidžiamų ne audito paslaugų, suteiktų audituojamoms įmonėms, pajamos didžiojo ketveto audito įmonių pajamų struktūroje sudarė 5% (3,67 mln. Eur) 2024 m. gautų pajamų.

10 KAP įmonių 2024 m. pajamų struktūra labai panaši – iš VII ir įmonių, priklausančių įmonių grupei, kurios patronuojančioji įmonė yra VII, finansinių ataskaitų audito gauta 11% (9,49 mln. Eur) pajamų, iš kitų įmonių finansinių ataskaitų audito – 23% (19,86 mln. Eur) pajamų, iš leidžiamų ne audito paslaugų, suteiktų audituojamoms įmonėms, – 4,5% (3,79 mln. Eur) pajamų.

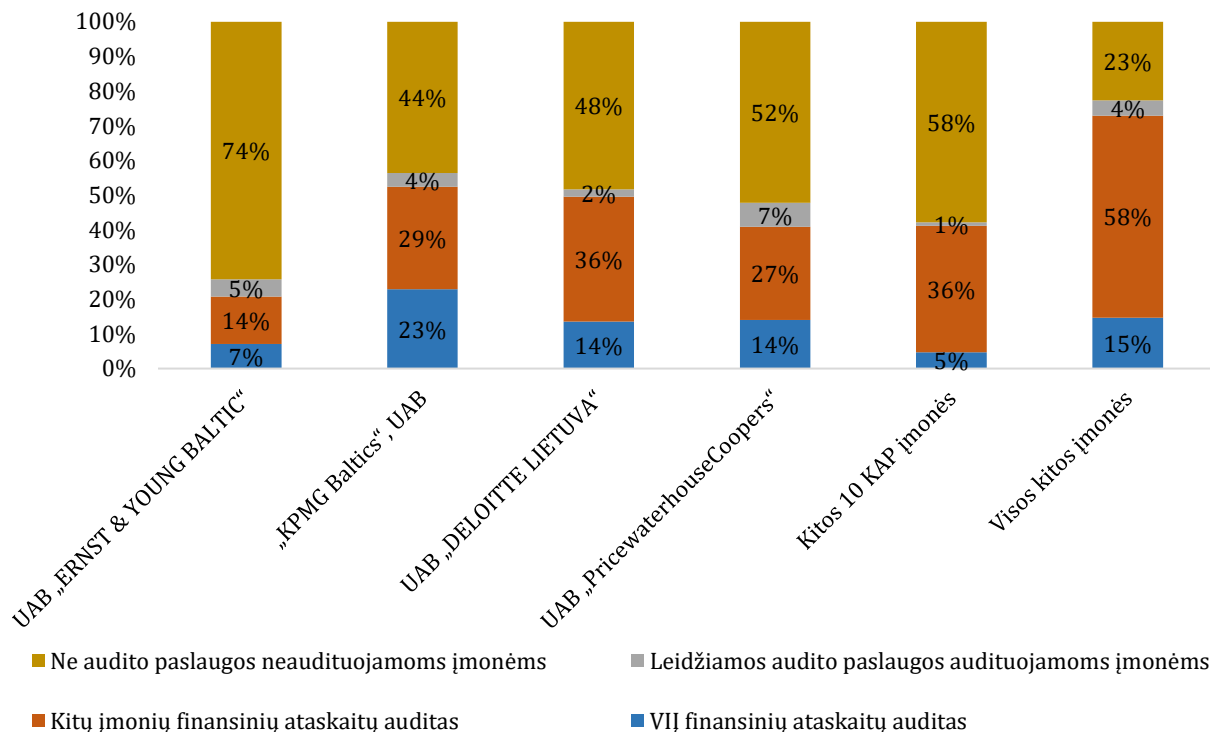
Didžiausią dalį pajamų iš VII finansinių ataskaitų audito 2024 m. gavo daugiausiai VII auditų atlikusios VIĮAĮ: „KPMG Baltics“, UAB, – 31%, UAB „Ernst & Young Baltic“ – 26%, UAB „PricewaterhouseCoopers“ – 22%:

Rinkos dalis pagal VIĮAĮ gautas pajamas 2024 m.

Iš VIĮAĮ pajamų struktūros pagal įmones matyti, kad didžiojo ketveto audito įmonėse gautų pajamų iš VII finansinių ataskaitų audito ir bendrų pajamų santykiai skiriasi: 2024 m. „KPMG Baltics“, UAB, gautos pajamos iš VII audito sudarė 23% visų pajamų, UAB „Deloitte Lietuva“ ir UAB „PricewaterhouseCoopers“ – po 14% visų pajamų, o UAB „Ernst & Young Baltic“ pajamos iš VII finansinių ataskaitų audito sudarė 7% visų pajamų:

VIĮAĮ gautų pajamų struktūra 2024 m.

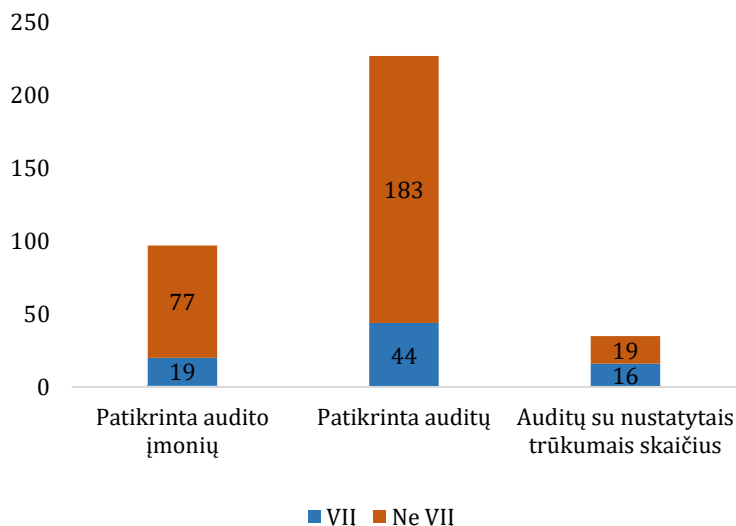
UAB „Ernst & Young Baltic“ pajamų struktūra ypač skiriasi nuo kitų didžiojo ketverto audito įmonių, kurių pajamos iš audito 2024 m. sudarė 40–50 proc. visų pajamų, o likusi pajamų dalis buvo gauta už ne audito paslaugas, suteiktas neaudituojamoms įmonėms – UAB „Ernst & Young Baltic“ pajamos iš audito sudaro 21% (7% iš VIĮ audito ir 14% iš kitų įmonių audito), o didžioji dalis – 74% pajamų buvo gautos neaudituojamoms įmonėms suteikus ne audito paslaugas.

Audito kokybės užtikrinimas

Įgyvendindama Audito reglamento ir Audito įstatymo nuostatas, AVNT atlieka VIĮ auditorių ir audito įmonių atlikto audito kokybės priežiūrą, kuri atliekama tikrinant audito kokybę pagal metinius tikrinimų planus. Ne viešojo intereso audito kokybės užtikrinimas, kaip viena iš pagrindinių LAR vykdomų funkcijų, organizuojamas LAR atliekant ne viešojo intereso įmonių auditorių ir audito įmonių atlikto finansinių ataskaitų audito kokybės peržiūras.

Pagal trejų metų tikrinimo ciklą duomenis, per 2021–2023 m. buvo patikrintos 96 audito įmonės: 19 audito įmonių, atlikusių VIĮ finansinių ataskaitų auditus, ir 77 audito įmonės, atlikusios ne VIĮ finansinių ataskaitų auditus.

Audito kokybės priežiūra 2021–2023 m.

2021–2023 m. patikrinta 44 VIĮ finansinių ataskaitų auditų kokybė (16 iš jų nustatyta trūkumų) ir 183 ne VIĮ finansinių ataskaitų auditų kokybė (19 iš jų nustatyta trūkumų).

2021–2023 m. patikrinta 19 audito įmonių, atlikusių VIĮ finansinių ataskaitų auditus, kokybės valdymo sistemos (6 iš jų nustatyta trūkumų), ir 78 audito įmonių, atlikusių ne VIĮ finansinių ataskaitų auditus, kokybės valdymo sistemos (6 iš jų nustatyta trūkumų).

Nustatytų trūkumų apžvalgą (2021–2023 m.) galima rasti [čia](#).

Audito komitetų veikla

Europos Sąjungos audito reforma išplėtė audito komitetų pareigas ir atsakomybę užtikrinant, kad atliekamas auditas būtų kokybiškas. Audito srities reglamentavimas, kaip Audito Reglamentas, Audito įstatymas, audito komitetams numato svarbų, aktyvų vaidmenį tiek tiesiogiai dalyvauti paskiriant auditorių ir audito įmonę, stebėti, kaip atliekamas auditas, ir auditoriaus nepriklausomumą, tiek stebėti VIĮ finansinės atskaitomybės procesą, vidaus kontrolę ir kt.

Audito komitetas reikalingas siekiant didinti įmonės veiklos skaidrumą, patikimumą ir efektyvumą, užtikrinti priimamų finansinių, veiklos ir investicinių sprendimų naudą įmonės akcininkams, darbuotojams, klientams ir kitoms suinteresuotosioms šalims, įskaitant ir reguliavimo institucijas: akcininkai pasikliauja audito komitetų išvargomis, priimdami investicinius sprendimus, valdybos nariai – svarstydami įmonės veiklos efektyvumo perspektyvas, įmonės vadovybė – siekdama gerinti įmonės veiklą ir vertindama bei valdydama esamas ir potencialias veiklos rizikas, o kitos suinteresuotosios šalys tikisi, kad audito komitetas skatins įmonės valdymo ir atitikties taikomiems įstatymams, reglamentams ir elgesio kodeksams kultūrą.

Įvertinus esamą situaciją Lietuvoje, sukaupę patirtį įgyvendinant auditorių ir audito įmonių viešąją priežiūrą, bendradarbiavimą su audito komitetais bei siekiant efektyvesnio audito komitetų darbo, 2024 m. ir 2025 m. buvo suorganizuota keletas susitikimų su įmonių audito komitetų nariais, siekiant pasidalinti gerąja praktika, aptarti aktualius klausimus, susijusius su audito komitetų darbo organizavimu. Susitikimuose taip pat buvo aptarti aktualūs klausimai, susiję su dažniausiai nustatomomis klaidomis finansinių ataskaitų auditų tikrinimų metu, Audito

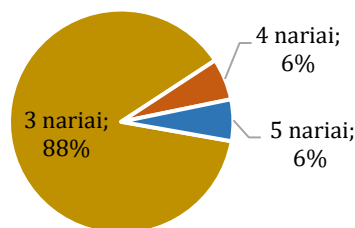
įstatymo pakeitimais nuo 2024 m. liepos 1 d., pristatytos AVNT parengtos Viešojo intereso įmonių audito komiteto darbo organizavimo rekomendacijos.

AVNT parengė rekomendacijas (lietuvių ir anglų kalbomis), skirtas viešojo intereso įmonių audito komitetams, kuriose aptariami efektyvios, aktyvios ir skaidrios audito komiteto veiklos klausimai, pateikiamos praktinės rekomendacijos, kaip efektyviau organizuoti audito komitetų veiklą Lietuvoje, siekiant efektyvesnio audito komitetų darbo. Tikimasi, kad rekomendacijos bus naudingos, siekiant efektyvinti komitetų veiklą, skaidriau vykdyti audito komitetų narių atrankos procedūras, geriau suprasti komitetų darbo organizavimo principus, veiklos prioritetus bei prioritetines veiklos sritis. Rekomendacijose taip pat pateikiami svarstytinų klausimų pavyzdžiai, kurie, tikimasi, bus naudingi audito komiteto nariams jų praktinėje veikloje.

Viešojo intereso įmonių audito komitetų darbo organizavimo rekomendacijas galite rasti [čia](#).

Atlikus audito komitetų teikiamos informacijos analizę, galima išvelgti tendencijas, kad dažniausiai audito komitetų narių skaičius – 3, tik nedidelės dalies įmonių audito komitetų skaičius – 4 arba 5.

Audito komitetų narių skaičius

Atkreiptinas dėmesys į džiuginančią tendenciją, kad audito komitetų nariais Lietuvoje yra skiriami labai aukštos kvalifikacijos asmenys, turintys patirties finansinių ataskaitų srityje (100% iš atsakusių į klausimyno klausimus), finansinių ataskaitų audito srityje (88%), specifinėje ūkio šakoje, įmonių grupių veiklos specifikoje (94%).

Audito komitetų narių patirtis

